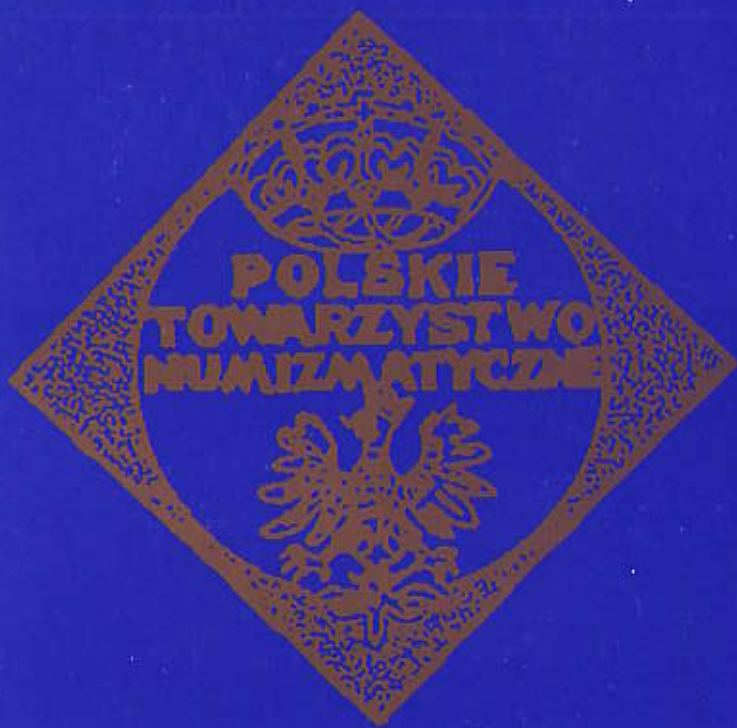

**10-CIO LECIE KOŁA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
NUMIZMATYCZNEGO
W KŁODZKU**

Prezydium Zarządu Koła

Prezes
B. Brzozowski

Sekretarz
St. Bielawski

Skarbnik
St. Rychliński

Wykaz członków Koła PTN w/g stanu na 15.05.1998 r.

1. Andrusiów Czesław	leg. 388/90	16. Pawluczek Witold	leg. 400/90
2. Bielawski Stanisław	leg. 19/90	17. Płużek Antoni	leg. 411/91
3. Brzozowski Bronisław	leg. 20/90	18. Rusak Andrzej	leg. 452/93
4. Fraus Stanisław	leg. 59/90	19. Rusak Jan	leg. 468/95
5. Gacek Witold Adam	leg. 81/90	20. Rychliński Stanisław	leg. 224/90
6. Gawron Aleksy	leg. 80/90	21. Sowula Zygmunt	leg. 372/90
7. Grenda Mirosław	leg. 480/98	22. Suszycki Henryk	leg. 448/93
8. Jeziorski Henryk	leg. 479/98	23. Sysło Irena	leg. 374/90
9. Kolerski Arkadiusz	leg. 449/93	24. Szłapa Ryszard	leg. 465/92
10. Krzyżanowski Witold	leg. 475/98	25. Thiel Andrzej	leg. 478/98
11. Kuchta Robert	leg. 459/94	26. Thiel Jan	leg. 476/98
12. Legutko Irena	leg. 461/94	27. Włodarczyk Lech	leg. 472/97
13. Maćkiewicz Zdzisława	leg. 463/94	28. Woźniak Janina	leg. 462/94
14. Moszowski Zygmunt	leg. 464/92	29. Wziętek Andrzej	leg. 438/93
15. Ostrowski Dobromir	leg. 467/95	30. Zarzycki Józef	leg. 323/90

Zaproszeni goście i członkowie Koła PTN

JUBILEUSZ KOŁA POLSKIEGO TOWARZYSTWA NUMIZMATYCZNEGO W KŁODZKU

W dniu 15 maja 1998 r. kłodzkie Koło Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, które działa przy Kłodzkim Ośrodku Kultury obchodziło jubileusz X lecia swojej działalności. Z tej okazji przy pomocy KOK zorganizowano wystawę numizmatyczno-medalerską, ze zbiorów członków Koła.

W związku z przypadającą w tym roku 80 Rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości, wiodącym tematem wystawy było nawiązanie do tej doniosłej rocznicy.

Na uroczyste otwarcie wystawy przybyli z Wrocławia Wiceprezes Zarządu Oddziału PTN Władysław Rzeczkowski i Sekretarz ZO PTN Roman Czajkowski. Gościem honorowym była Pani Dyrektor Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu Jadwiga Bartkow-Domagala. Zarząd Okręgu Polskiego Związku Filatelistów w Wałbrzychu był reprezentowany przez Prezydium Zarządu Okręgu z Prezesem Stanisławem Kaczmarem. Z licznych gości Kłodzka należy wymienić Panią Dyrektor Muzeum Ziemi Kłodzkiej Krystynę Rudysz-Toczyńską.

Po krótkim powitaniu zaproszonych gości oraz członków Koła PTN przez Prezesa Bronisława Brzozowskiego, który z rąk przedstawicielki KOK Pani Elżbiety Gątkiewicz otrzymał piękną wiązankę kwiatów, rozpoczęło jubileuszową imprezę. Kwiatami zostali wyróżnieni również wystawcy: Stanisław Bielawski, Witold Gacek, Kazimierz Kozarski, Irena Sysło i Kazimierz Wnękowski.

Prezes Koła PTN dokonał krótkiego wprowadzenia historycznego, omawiając zbiór filatelistyczny „Polskie drogi do niepodległości 1914 - 1921”, który został opracowany na oryginalnej korespondencji żołnierskiej z tego okresu oraz uroczystego przecięcia wstęgi w zrekonstruowanym zabytkowym portalu znajdującym się w Galerii Wystaw.

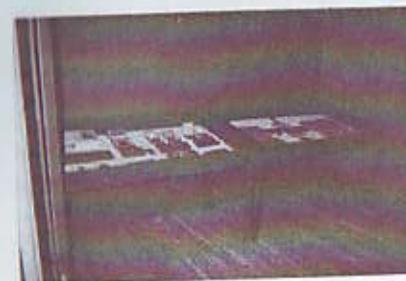
Zwiedzając wystawę zwracano uwagę na różne walory związane z marszałkiem Józefem Piłsudskim – między innymi na Odznakę za „Wierną Służbę”, nadawaną od sierpnia 1916 r. w I Brygadzie Legionów Polskich. Odznaka ta została zaprojektowana przez znanego profesora Wojciecha Jastrzębowskiego, służącego w tej brygadzie. Zwiedzający mogli obejrzeć najwyższe polskie odznaczenia łącznie z Orderem Orła Białego, który jest najstarszym polskim odznaczeniem

Tuż przed otwarciem wystawy.

Uroczyste przecięcie wstęgi

Fragment ekspozycji (orderów i medali).

W końcowej części uroczystego spotkania przy lampce szampana w milej koleżeńskiej atmosferze toczyła się dyskusja na różne tematy związane nie tylko z kolekcjonerstwem.

W środku dyrektor KOK-u przed wręczeniem medalu.

Od lewej: K. Rudysz-Toczyńska, K. Oniszczyk-Awiżeń, W. Gacek i J. Sysło

państwowym. W 2-ch gablotach pokazano wszystkie banknoty okresu międzywojennego oraz w jednej monety z lat 1924-1939.

Po obejrzeniu medali dotyczących ziemi kłodzkiej Dyrektor KOK Bogusław Michnik przekazał na ręce Prezesa Koła PTN medal "Przyjaciel Kłodzkiego Ośrodka Kultury". Medal ten niezwłocznie został włączony do ekspozycji medali dotyczących ziemi kłodzkiej.

Przed rozpoczęciem sesji popularno-naukowej, w uznaniu zasług, Wiceprezes ZO PTN Władysław Rzeczkowski wyróżnił dyplomem uznania oraz brązowym i srebrnym medalem z serii Panorama Racławicka, za 10-letnią działalność oraz aktywną popularyzację numizmatyki polskiej - Prezesa Koła PTN Bronisława Brzozowskiego. Takie same dyplomy otrzymali Sekretarz Koła PTN Stanisław Bielawski i Skarbnik Koła PTN Stanisław Rychliński.

Następnie Wiceprezes Władysław Rzeczkowski dokonał uroczystego wręczenia legitymacji członkowskich 5-ciu nowopryjętym członkom Koła PTN.

Po dokonaniu powyższej ceremonii odbyła się sesja, na której mgr Robert Pierkowski z Wrocławia (Redaktor naczelny „Wrocławskich Zapisków Numizmatycznych”) wystąpił z prelekcją, na temat „Mennictwo kłodzkie Ulricha von Hardegg (1501-1524)”. Natomiast prezes Koła PTN w Kłodzku przypomniał historię powołania Koła, oraz trudności na jakie napotykało w początkowym okresie swojej działalności.

fol. 1

fol. 2

fol. 3

Fot. 1. Wystawcy otrzymali piękne róże.

Fot. 2. Dyrektor MPiT wręcza prezesowi Koła upominek filatelistyczny.

Fot. 3. Przed rozpoczęciem sesji popularno-naukowej.

Fot. 4. Wiceprezes Oddziału W. Rączkowski wyróżnił dyplomami m. in. sekretarza Koła S. Bielawskiego.

fol. 4

Robert PIENKOWSKI

MENNICTWO KŁODZKIE ULRICHA von HARDEGG (1501-1524)

Początków działalności mennicy kłodzkiej należy szukać już w XIII w. Nie zachowały się co prawda trzynastowieczne pisane teksty źródłowe, które choćby pośrednio informowały o mennicy kłodzkiej, ale wiek XIII to okres monety regionalnej, więc i Kłodzko musiało mieć mennicę, aby mógł sprawnie funkcjonować lokalny obrót towarowo-pieniężny. W masie anonimowych brakteatów trzynastowiecznych ukrywają się zapewne produkty kłodzkiej mennicy - nie jesteśmy jednak w stanie ich zidentyfikować, tym bardziej, że niewiele znamy średniowiecznych znalezisk monetarnych z ziemi kłodzkiej. Jedynym namacalnym dowodem na istnienie mennicy w Kłodzku jest herb Kłodzka znajdujący się na dziedzińcu tzw. Vlašského dvoru w Kutnej Horze nad wejściem do jednego z warsztatów menniczych (po reformie groszowej Wacława II wszystkie mennice Królestwa Czech zostały zamknięte, a wyposażenie i personel przeniesiono do Kutnej Hory, gdzie miały nadal pracować w jednym miejscu - w obrębie wspomnianego Vlašského dvoru).

Mennica w Kłodzku ponownie wznowiła swą działalność dopiero w XV w. Z woli Zygmunta Luksemburczyka w sierpniu 1421 r. starostą, a od marca 1422 r. (z tytułu zastawu) także i panem ziemi kłodzkiej został Puta z Czaśłowic, który żył do 1435 r. Zgodnie z przywilejem króla Zygmunta z 10 stycznia 1426 r. wybijał on w mennicy kłodzkiej drobne halerze. Przywilej ten potwierdził mu cesarz Zygmunt 1 października 1434 r. Monety Puty to dwustronne halerze z minuskulną literą „g” na awersie (po bokach litery po jednym kółku). Są one najstarszymi rozpoznawanymi kłodzkimi monetami - rysunek lwa na rewersie przypomina w detalach wrocławskie halerze, tzw. Rempelheller (wybijane w 1422 r.). Monetami kłodzkimi wybijanymi już po śmierci Puty z Czaśłowic, zapewne w drugiej połowie lat czterdziestych XV w., były halerze jednostronne przedstawiające ukoronowanego - przysadzistego lwa z wysuniętym językiem. Między tułowiem lwa a ogonem znajduje się minuskulna literka „g”. Przy tylnej lapie znajduje się drobna pięciopromienna gwiazdka.

Po śmierci Puty ziemia kłodzka, którą posiadał tytułem zastawu, przeszła na jego dzieci, o których brak jednak bliższych wiadomości. Urząd starosty objął najpierw Markward Thirik z Międzyziesia, przypuszczalnie na krótko, a następnie Haszko z Waldsteinu, który otrzymał ten urząd w roku 1437. Zygmunt Luksemburczyk pozwolił Haszce na wybijanie halerzy, które przypuszczalnie wybił on niezbyt długo. Kolejnym emitentem monet kłodzkich był Jerzy z Podiebrad, późniejszy król czeski, który wraz z niektórymi innymi książętami śląskimi otrzymał 30 stycznia (lub 1 lutego) 1455 r. od Władysława Pogrobowca prawo bicia nowych halerzy przez okres 10 lat. Jerzy z Podiebradu wybił swoje halerze do 1462 r. Syn Jerzego, Henryk I Podiebradowicz, który otrzymał w spadku Hrabstwo Kłodzkie wybił w Kłodzku drobne halerze około 1465 r. Synowie Henryka: Albrecht, Jerzy i Karol podobnie jak ich ojciec borykali się z ogromnymi kłopotami finansowymi i najprawdopodobniej własnych monet nie emitowali. Na mocy dokumentu z 5 maja 1501 r. bracia Podiebradowie sprzedali Hrabstwo Kłodzkie swojemu szwagrowi Ulrichowi von Hardegg za 70000 guldenów reńskich z całym dobytkiem (z wszelkimi przypadłościami). Ulrich von Hardegg pochodził z Hardeggów z granicy morawskiej. Jego żoną była Zdenka, córka Henryka I Podiebradowicza (siostra Albrechta, Jerzego i Karola). Formalne przekazanie Hrabstwa nastąpiło w sobotę po św. Jakubie, tj. 1 sierpnia 1501 r., po czym Ulrich osobiście odebrał hold - najpierw od rycerstwa na zamku, a następnie od sędziego i przysięgłych ławników miasta w ratuszu. Z kolei on sam wraz z miastem Kłodzkim złożył hold lenny królowi czeskiemu Władysławowi Jagiellończykowi w roku 1502. 12 listopada 1503 r. Ulrich von Hardegg oraz członkowie jego rodziny zostali podniesieni przez cesarza Maksymiliana do godności wolnych hrabiów Hrabstwa Kłodzkiego i w związku z tym stali się lennikami cesarskimi. Tytuł ten otrzymali na wieczne czasy, a wraz z nim wszelkie przywileje i uprawnienia, które miały przejść po ich śmierci na ich potomków. Po kilkunastu latach Ulrich postanowił sprzedać Hrabstwo Kłodzkie, co stało się 19 marca 1524 r. Znany jest dokument, w którym król węgierski Ludwik jako pan lenny przyznał hrabiemu Janowi (Hansowi) von Hardegg prawo pierwokupu Hrabstwa Kłodzkiego, gdy hrabia Ulrich zechce je sprzedać. Świadczy to o tym, że Ulrich już wcześniej rozmyślał o sprzedaży hrabstwa, jeżeli jego brat zabiegał o podobny dokument. Ze wspomnianego dokumentu z 19 marca dowiadujemy się, że hrabia Ulrich von Hardegg sprzedaje na rzecz swego brata hr. Jana (Hansa) posiadane przez niego na terenie hrabstwa dobra i dochody, wyłączając z tej transakcji zamek, 1/2 wpływów z mennicy, a po jego śmierci 1/3 dochodów miała być przekazywana na rzecz męskich potomków Ulricha, nadto wyłączając kopalnię, które uruchomił z własnych środków, a nie z tytułu spadkobrania. W tym samym roku nastąpiło odnowienie umowy kupna - sprzedaży dóbr dziedzicznych. Jednak nie układ z roku 1501, lecz szczegółowy przywilej monetarny udzielony 20 marca 1507 w Strasburgu przez cesarza Maksymiliana stał się punktem wyjścia monetarnej innowacji za czasów Ulricha von Hardegg. Pierwszy przywilej hrabia Ulrich otrzymał 29 listopada 1504, w którym obok innych uprawnień

uzyskał prawo bicia monety. Od tego też czasu był zapewne halerze z wizerunkiem herbu Kłodzka, tj. lwa - por. poniższy Katalog, nr 1. Historyczne nowum przywileju z roku 1507 polegało jednak na tym, że zapewniało prawo bicia w Hrabstwie Kłodzkim srebrnych monet z własnym nazwiskiem oraz herbem według stopy (miary) reńskiej. Jednakże dokument ten nie był wystawiony dla Ulricha lecz dla jego ojca Henryka, choć dotyczył również Henryka następców - dziedziców. Z lat 1508, 1511, 1512 i 1513 znamy nowy typ monety kłodzkiej: fenigi (halerze) typu austriackiego. Były to monety jednostronne. Przedstawiają oparte o siebie tarcze herbowe Hardegów i Hrabstwa Kłodzkiego, pod którymi znajduje się litera H jako inicjał nazwiska Hardegg. Całość w czworokątnym polu. U góry pierwszy raz na monetach kłodzkich umieszczono datę (z kropkami lub bez pomiędzy poszczególnymi cyframi). Dotychczasowa literatura nie rejestruje tego typu monet z datą emisji 1509 i 1510. Nie można jednak wykluczyć, że monety z tymi datami zostaną odnalezione. Nie ma bowiem dowodów, że w tych latach mennica kłodzka nie była czynna. Oprócz fenigów typu austriackiego był Ulrich halerze typu śląskiego, których emisja musiała być zapoczątkowana nie później niż w 1513 r., gdyż wrocławianie skarżyli się królowi Władysławowi II Jagiellończykowi na złą monetę kłodzką, która była podobna do królewskich halerzy bitych we Wrocławiu (noszących podwójne V). Emisja tych monet musiała być bardzo obfita, gdyż jest to obecnie najpospolitszy typ drobnej monety kłodzkiej. Bito je zapewne przez kilka lat - być może właśnie od roku 1504. Zapewne w związku z przywilejem Władysława II z 1514 r. rozpoczęło w Kłodzku bicie skądinąd niezwykle nominalu, który odpowiada czeskim „bílým penězům”, których emisja została rozpoczęta właśnie w Czechach przez Władysława II. Nowy nominal miał być prawdopodobnie dwukrotnością kłodzkiego halerza typu śląskiego, a przypomina „bille penize” Władysława II. Monety te są dość rzadkie, mimo iż znamy sporą ilość wariantów napisów otokowych. Wybijano je jako monety jedno- i dwustronne. Są to z kolei pierwsze w pełni napisowe monety kłodzkie. Dwustronna przedstawia na awersie czeskiego lwa z legendą w otoku: VLRICH GRAF ZV HARDEGG, na rewersie litera V (czyli skrót od Ulrich) - por. poniższy Katalog, nr 3. Warto zwrócić uwagę, że jeden z najpopularniejszych polskich katalogów autorstwa E. Kopickiego *Ilustrowany skorowidz pieniędzy polskich i z Polską związanych*, Warszawa 1995 nie odnotowuje tego typu monety, mimo iż znany jest z czeskiej literatury numizmatycznej. Jedną z jednostronnych wersji tego typu jest nieco zmodyfikowana. Powtórzono ponownie lwa, lecz w legendzie czytamy: VLRICH GROF CZV GLOCZ. Sporą ciekawostką mennictwa kłodzkiego są złote guldenty. Bez odpowiedniego przywileju hrabia Ulrich wybił je w 1512 r. Znamy dwa typy tych monet: z datą i bez daty. Typ z datą przedstawia na awersie Madonnię z Dzieciątkiem w aureoli z promieni. W legendzie otokowej napis: VLRICH GROF - ZV HARDE. W rewersie herb Hardegów obok którego lity A - F. Nad tarczą herbową data 1512. Legenda w otoku: MONET NOVA AVRE GLOCZEN: Drugi typ nieco się różni od pierwszego. Tu Madonna z Dzieciątkiem także w promieniach, w legendzie otokowej VLRICH GRAF ZV HARDEC. W rewersie herb Hardegów umieszczony na krzyżu, z którego widoczne są tylko trzy ramiona. W legendzie otokowej MONET. NOVA. AVRE ZV: GLOCZ*.

Należy zwrócić uwagę, że dawniejsza literatura niektóre z monet kłodzkich określała błędnie. Kilka złych atrybucji znajduje się w katalogu barona Hugo von Saurma-Jeltsch: *Schlesische Münzen und Medaillen*, Breslau 1883. W związku z tym, że w 1991 r. opublikowano w czeskim Olomoucu reedycję tej pracy, stąd mniej wyrobionym numizmatom korzystającym dość często z tej pozycji (w związku z łatwą dostępnością tego katalogu) należy zwrócić uwagę, że np. monetka przypisywana przez Saurmę-Jeltscha Ulrichowi von Hardegg (tabl. XXXVI, 9) nie ma nic wspólnego z Kłodzkiem, ani ze Śląskiem. Z kolei jedna z monetek przypisywanych Wrocławowi (tabl. XXXI, 11) jest w rzeczywistości kłodzką emisją Ulricha von Hardeg.

Po śmierci Henryka von Hardeg (tzn. ojca Ulricha) nastąpiła konieczność ponownego zalegalizowania prawa do bicia monety. Dokument ten - oprócz króla Władysława (17 marzec 1514) - uznał także cesarz Karol V (19 czerwiec 1523). Król Władysław Jagiellończyk potwierdzał przywilej menniczny cesarza, ale z uwagą, że bite monety powinny różnić się od monet królewskich. Z kolei dokument Karola V z 1523 r. potwierdzał przywilej bicia własnej monety również dla brata Ulricha - tzn. Jana, który rzeczywiście wybił kilka lat później własne halerze.

W roku 1524 bezdzietny Ulrich sprzedał Hrabstwo swemu bratu Janowi, który posiadał ponadto posiadłości rodowe w Austrii. Transakcję potwierdził dwa lata później Ferdynand I, który jako król czeski potwierdził wszystkie przywileje Kłodzka, w tym i prawo bicia monet. Prawa tego Jan nie nadużywał, gdyż z jego okresu znamy wyłącznie jeden typ drobnej monety, którą możemy uznać za jego kłodzką emisję. Wybita została w 1531 r. Jan z Hardeggu sprzedał Hrabstwo królowi Ferdynandowi I w 1535 r. Wtedy zakończył się związek Hardegów z Kłodzkiem, choć jeszcze w 1613 r. Jerzy Fryderyk z Hardeggu wybił talar, na którym tytułował się m.in. hrabią Kłodzkim.

Historia mennicy kłodzkiej definitywnie zakończyła się w roku 1813, ale nieco szerszym zaprezentowaniem dziejów tej mennicy w początkach XVI w. chciałem zasygnalizować, że historia Kłodzka pisana jest także monetami. Jest to historia ciekawa, ale jednocześnie bardzo słabo znana. Stąd warto byłoby pokusić się w przyszłości o pełną polską monografię dziejów kłodzkiego mennictwa.

KATALOG EMISJI KŁODZKICH ULRICHA von HARDEGG

1. HALERZ TYPU ŚLĄSKIEGO

Av.: W obwódce perelkowej wspięty lew czeski w koronie, pod spodem gotyckie A
Rv.: W obwódce perelkowej litera V (= Vlrucus) Ø11 mm, waga ok. 0,28 g
Uwagi: Litera A oznacza zapewne Zygmunta Apfaltersbergera, który pojawił się w kłodzkim źródle w 1505 r.

2. FENIG TYPU AUSTRIACKIEGO

Av.: Oparte o siebie tarcze herbowe Hardegów i Hrabstwa Kłodzkiego, pod którymi znajduje się litera H jako inicjał nazwiska Hardegg. Całość w czworokątnym polu. U góry data 1511 (z kropkami lub bez pomiędzy poszczególnymi cyframi)
Rv.: -
Ø ok. 14 mm, waga ok. 0,38 g
Uwagi: znamy także monety tego typu z datami emisji: 1508, 1512, 1513.

3. FENIG TYPU CZESKIEGO - BIAŁY PENİZ

(DWUSTRONNY)
Av.: Wspięty lew czeski, w otoku: VLRICH GRAF ZV HARDEGG.
Rv.: Litera V (= Vlrucus)
Uwagi: znane są jeszcze inne warianty napisu na awersie:
a) VLRICH. GRAF. Z. HARDEC.
b) VLRICH GRAF Z HA

4. FENIG TYPU CZESKIEGO - BIAŁY PENİZ (JEDNOSTRONNY)

Av.: Wspięty lew czeski, w otoku: VLRICH GRAF Z HARDEK.
Rv.: -
Uwagi: znane są jeszcze inne warianty napisu na awersie:
a) VLRICH GRAF Z HARDEK.
b) VLRICH GRAF Z HARDEKO
c) VLRICH. GRAF. Z. HARDEC.

5. FENIG TYPU CZESKIEGO - BIAŁY PENİZ

(JEDNOSTRONNY)
Av.: Wspięty lew czeski, w otoku: VLRICH. GROF. CZV. GLOCZ.
Rv.: -
Ø 15 mm, waga ok. 0,42 g
Uwagi: znane są jeszcze inne warianty napisu na awersie:
a) VLRICH GROF CZV. GLOCZ:
b) VLRICH. GROF. CZV. GLOC:
c) VLRICH. GROF. CZ. GLOCZ:
d) VLRICH CZV. GLO:
e) VLRICH. .C. GLOC:

6. GULDEN (Z DATĄ EMISJI)

Av.: Madonna z Dzieciątkiem w aureoli z promieni. W otoku: VLRICH GROF - ZV HARDE.

Rv.: Herb Hardegów, obok którego litery A- F, w otoku: MONET NOVA AVRE GLOCZEN: Nad tarczą herbową data 1512.

Uwagi: Litery A F być może oznaczają Zygmunta Apfaltersbergera, przy czym F oznaczałoby „Factor”.

7. GULDEN (BEZ DATY EMISJI)

Av.: Madonna z Dzieciątkiem w aureoli z promieni. W otoku: VLRICH GRAF ZV HARDEC.

Rv.: Herb Hardegów umieszczony na krzyżu, z którego widoczne są tylko trzy ramiona, w otoku: MONET. NOVA. AVRE ZV: GLOCZ*

BIBLIOGRAFIA (wybór):

1. Albert F., *Die Glatzer Münze. Archivalische Studien zur Geschichte des Münzwesens der Grafschaft Glatz*, Glatz 1932.
2. Bergmann J., *Das Münzrecht und die Münzen der Grafen von Hardegg-Glatz*, Numismatische Zeitschrift (Wien), R. 5: 1873, s. 154-160.
3. Friedensburg F., *Die schlesischen Münzen des Mittelalters*, Breslau 1931 [reed. Warszawa 1968].
4. Kopicki E., *Ilustrowany skorowidz pieniędzy polskich i z Polską związanych*, Warszawa 1995.
5. Mikołajczyk A., *Kłodzkie monety w obiegu pieniężnym na początku XVI w.*, Sobótka, R. 38: 1983, nr 3, s. 317-329.
6. Tenże, *Skarb czeskich i śląskich monet z XV i XVI w. odkryty w Słupcu*, Zeszyty Muzeum Ziemi Kłodzkiej, Kłodzko-Wrocław 1985, s. 17-32.
7. Nagl A., *Das Münzrecht und die Münzen der Grafen zu Hardegg*, Numismatische Zeitschrift, R. 50: 1917, s. 1-7.
8. Nehanický Z., Šafář O., *Kladské mincovnictví*, Hradec Králové 1983.
9. Nohejlová-Prátová E., *O kladském mincovnictví*, [w:] Kladsko v historii českého státu, Praha 1947, s. 73-77, tab. 3.
10. Šula J., *Nález mincí ve Sněžném. Příspěvek ke studiu bílých peněz Vladislava II*, Práce muzea v Hradci Králové, B, XI, 1967-1968.

Od lewej: Augustyn Kowalski z Międzygórza, który już w 1967 roku pokazał na wystawie w Polanicy Zdroju swój eksponat numizmatyczny. W dalszej kolejności Aleksander Górski i Stanisław Bielawski. Zdjęcie pochodzi z 1970r.

Jubileusz Koła upamiętniono nadrukiem na wycofanym z obiegu banknocie.

SKŁADAMY PODZIĘKOWANIA SPONSOROM:

- Kłodzki Ośrodek Kultury
- Urząd Miasta Kłodzko
- Hurtownia Art. Spożywczych JMPMAR - M. Cieszyński ul. Śląska
- Zakład Poligraficzny PERFEKTA - ul. Grunwaldzka 2

